Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра моніторингу довкілля та природокористування

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної роботи

Пантелеймонов А.В.

“_____”_____2020 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

ІСТОРІЯ ТА ЕСТЕТИКА САДОВО-ПАРКОВОГО МИСТЕЦТВА

(назва навчальної дисципліни)

Міжфакультетська дисципліна за вибором

рівень вищої освіти перший / бакалаврський

галузь знань _____

спеціальність _____

освітня програма _____
(шифр і назва)

спеціалізація _____
(шифр і назва)

вид дисципліни міжфакультетська дисципліна за вибором
(обов’язкова / за вибором)

факультет навчально-науковий інститут екології

2020 / 2021 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою навчально-наукового інституту екології

“11”березня 2020 року, протокол № 4

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Гололобова О. О., кандидат с.-г. наук, доцент, доцент кафедри моніторингу довкілля та природокористування.

Програму схвалено на засіданні кафедри моніторингу довкілля та природокористування

Протокол № 8 від “26” лютого 2020 року

Завідувач кафедри моніторингу довкілля та природокористування

_____ Максименко Н. В.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Програму погоджено методичною комісією навчально-наукового інституту екології

Протокол від «10 » березня 2020 року, протокол № 6

Голова методичної комісії екологічного факультету

_____ Максименко Н.В.
(підпис) (прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Історія та естетика садово-паркового мистецтва» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра з міжфакультетських дисциплін.

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Історія та естетика садово-паркового мистецтва» є: формування системи знань про історію мистецтва створення садів, парків і інших територій, що озеленюють; прищепити вміння бачити й розуміти й прекрасне.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Історія та естетика садово-паркового мистецтва» є:

– забезпечення засвоєння теоретичних і прикладних аспектів історії та естетики садово-паркового мистецтва;
– формування уявлення про сад як вид мистецтва;
– формування уявлення про основні стилі садово-паркового дизайну;
– ознайомлення з основними естетично-філософськими напрямами садового мистецтва;
– навчити вмінню бачити, розуміти й створювати прекрасне;

1.3. Кількість кредитів - 3.

1.4. Загальна кількість годин - 90.

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
За вибором	
Осінній семестр	Весняний семестр
Рік підготовки	
2, 3-й	2, 3-й
Семестр	
3, 5-й	4, 6-й
Лекції	
28 год.	32 год.
Практичні, семінарські заняття	
год.	год.
Лабораторні заняття	
год.	год.
Самостійна робота	
62 год.	58 год.
Індивідуальні завдання	
год.	

1.6. Заплановані результати навчання.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні досягти таких результатів навчання:

– Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня для донесення інформації та власного досвіду.
– Здатність діяти соціально відповідальне та свідомо.
– Здатність працювати в команді, використовуючи навички міжособистісної взаємодії.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1.

Тема 1. Введення в історичне вивчення садів.

Історичний аспект походження саду. Основні фактори, що вплинули на прийоми ландшафтної організації територій історичних садів.

Тема 2. Формування об'єктів садово-паркового мистецтва на ранніх етапах розвитку цивілізації.

Перші відомості про сади. Сади Єгипту. Присадибні території в Ассирії і Вавилоні. Висячі сади Семіраміди. Місце саду в культурі Древньої Греції. Рим: міська цивілізація й виникнення вілли.

Тема 3. Сади Сходу.

Шедеври арабського садово-паркового мистецтва. Мавританські сади. Великі Моголи – засновники «райських» садів в Індії. Тадж Махал.

Сади Китаю. Природні й штучні елементи саду. Гори й камені. Вода й земля. Квіти й дерева. Сади Японії. Філософія й поезія саду. Елементи пейзажного саду. Храмові, заміські й міські сади.

Тема 4. Сади середньовічної Європи.

Сади середньовічної Європи. Типи садів: монастирські, замкові, ботанічні, лікарські. Сади пізнього Середньовіччя.

Тема 5. Сади Відродження.

Епоха садово-паркового мистецтва Італії. Відродження. XV – перша половина XVI століть. Ранні флорентійські сади. Характерні риси «італійського терасного саду».

Маньєризм – друга половина XVI століття. Система водних потоків. Творчість Андрео Палладіо. Північний маньєризм. Народження символіки і програми саду.

Італійські сади в епоху бароко. Характерні риси садового мистецтва бароко. Принципи побудови композиції регулярного саду бароко. Варіанти просторового планування італійських садів епохи бароко. Вілла Гардзоні, Лука. Вілла Альдобрандіні. Isola Bella. Вілла Борромео.

Тема 6. Сади Франції. Класицизм і регулярний парк.

Історичні основи – садки понад замках і мисливські парки навколо замків. Школа Фонтенбло і вплив італійського маньєризму. Теоретики і практики паркобудування Франції. Во-ле-Віконт – перший великий ансамбль французького класицизму. Андре Ленотр і Версаль – зразковий французький сад. Закономірності проектування ландшафтних об'єктів в регулярному стилі.

Розділ 2.

Тема 7. Виникнення й розквіт англійського пейзажного парку.

Народження філософського саду. Естетика лорда Е. Шефтсбері. Почуття «природності» Олександра Поупа і його садиба в Твікенхеме. Лорд Берлінгтон і англійське палладіанство. Теоретики нового стилю Стефан Швітцер і Баті Ленглі. Чарлз Бріджман: на межі регулярності і мальовничості. Раушем: ранній пейзажний парк Вільяма Кента. Організація далеких видів. «England's greatest gardener» Ланселот Браун. Долина Венери й поезія парку. Гемфрі Рептоне. Вільям Шенстон - винахідник «прикрашеної ферми». Приватна резиденція першої половини XVIII століття.

Мова пейзажного парку. Елементи пейзажного парку: асиметрія, хвилеподібні лінії, газон-луг, стіна рослинності, окремі дерева. Готичний стиль: національна спадщина й антикласичні тенденції. Руїна в пейзажному парку.

Тема 8. Пейзажний рух у Європі впродовж XVIII - на початку XIX ст.

Французькі пейзажні парки впродовж XVIII – початку XIX ст. Село-декорація. 2. Романтичний парк Ерменонвіль. Народження нового пейзажного елемента – «романтичний острів». Пейзажний рух у Німеччині впродовж XVIII – початку XIX ст.

Тема 9. Основні напрямки англійського садово-паркового мистецтва кінця XIX – початку XX ст.

Садовий стиль Джона Клавдія Лаудона. Англійське садово-паркове мистецтво пізньовікторіанського й едвардіанського періодів. Натуралістичний сад Вільяма Робінсона. Котеджний сад. Сади Руху мистецтв і ремесел. Формальний сад. «Італійські сади». Сади Г. Джекілл і Е. Латченса.

Тема 10. Російське садово-паркове мистецтво.

Стародавня Русь. Московська Русь. Бароко. Просвітництво. Романтизм і історизм.

Тема 11. Садово-паркове мистецтво України.

Розвиток палацо-паркового будівництво в Україні у другій половині XVIII – першій половині XIX ст. Сади рококо. Олександрія. Особливості романтичного парку. Найдосконаліший садовий ансамбль України – Софіївка.

Тема 12. Світове садово-паркове мистецтво з середини XIX-на протязі XX століть.

Нові риси садово-паркового мистецтва у середині XIX століття. Створення перших національних парків й лісопарків. Живописний сад Клода Моне у Живерні. Теорія Е. Ховарда «Місто-сад майбутнього». Приклади стильових напрямків у світовому садово-парковому мистецтві на початку XX століття. Модернізм. Подальший розвиток садово-паркового мистецтва у XX та на початку XXI ст. Екологічні сади. Історія виставки квіткового и ландшафтного дизайну у Челсі.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви модулів і тем	Кількість годин											
	Осінній семестр						Віснянний семестр					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	ср		л	п	лаб	інд	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1.												
Тема 1. *Введення в історичне вивчення садів.*	6	2				4	6	2				4

Тема 2. *Формування об'єктів садово-паркового мистецтва на ранніх етапах розвитку цивілізації.*	6	2				4	6	2				4
Тема 3. *Сади Сходу.*	7	2				5	7	2				5
Тема 4. *Сади середньовічної Європи.*	6	2				4	6	2				4
Тема 5. *Епоха садово-паркового мистецтва Італії.*	15	6				9	15	6				9
Тема 6. Сади Франції. Класицизм і регулярний парк.	6	2				4	6	2				4
Разом за розділом 1	46	16				30	46	16				30
Розділ 2.												
Тема 7. *Виникнення й розквіт англійського пейзажного парку.*	9	2				7	9	22				7
Тема 8. *Пейзажний рух у Європі впродовж XVIII - на початку XIX ст.*	5	2				3	5	2				3
Тема 9. *Основні напрямки англійського садово-паркового мистецтва кінця XIX – початку XX ст.*	8	2				6	8	2				6
Тема 10. *Сади Росії XIX-XX століть.*	7	2				5	7	2				5
Тема 11. *Сади України XIX-XX століть.*	7	2				5	7	4				3
Тема 12. *Світове садово-паркове мистецтво з середини XIX-на протязі XX століть.*	8	2				6	8	4				4
Разом за розділом 2	44	12				32	44	16				28
Усього годин	90	28				62	90	32				58

4. Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять

Не передбачено

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин (осінній семестр)	Кількість годин (весняний семестр)
1.	Тема 1. Введення в історичне вивчення садів.	4	4
2.	Тема 2. Формування об'єктів садово-паркового мистецтва на ранніх етапах розвитку цивілізації.	4	4
3.	Тема 3. Сади Сходу.	5	5
4.	Тема 4. Сади середньовічної Європи.	4	4
5.	Тема 5. . Епоха садово-паркового мистецтва Італії.	9	9
6.	Тема 6. Сади Франції. Класицизм і регулярний парк.	4	4
7.	Тема 7. Виникнення й розквіт англійського пейзажного парку.	7	7
8.	Тема 8. Пейзажний рух у Європі впродовж XVIII - на початку XIX ст.	3	3
9.	Тема 9. Основні напрямки англійського садово-паркового мистецтва кінця XIX – початку XX ст.	6	6
10.	Тема 10. Сади Росії XIX-XX століть.	5	5
11.	Тема 11. Сади України XIX-XX століть.	5	3
12.	Тема 12. Світове садово-паркове мистецтво з середини XIX-на протязі XX століть.	6	4
13.	Разом	62	58

6. Індивідуальні завдання

Не передбачено.

7. Методи контролю

В процесі вивчення дисципліни «Історія та естетика садово-паркового мистецтва» використовуються такі методи контролю: поточний протягом семестру, підсумковий семестровий.

Поточний контроль проводиться науково-педагогічним працівником у формі усного опитування на лекціях.

Підсумковий семестровий контроль з дисципліни є обов'язковою формою оцінювання результатів навчання та проводиться в терміни, встановлені графіком навчального процесу і в обсязі навчального матеріалу, визначеного програмою дисципліни.

8. Схема нарахування балів

Поточне тестування та самостійна робота												Залік	Сума
Розділ 1						Розділ 2						Разом		
Т1	Т2	Т3	Т4	Т5	Т6	Т7	Т8	Т9	Т10	Т11	Т12	60	40	100
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5			

8.1.Система оцінювання дисципліни «Історія та естетика садово-паркового мистецтва»

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка для дворівневої шкали оцінювання

50–100	зараховано
1–49	не зараховано

9. Рекомендована література

Основна література

1. Дормидонтова В.В. История садово-парковых стилей / В. В. Дормидонтова – М.: Архитектура-С, 2004. – 208 с.
2. Рандхава М. Сады через века /М. Рандхава: сокр. пер. с англ. Л. Д. Ардашниковой. — М.: Знание, 1981. — 320 с.
3. Крижанівська Н. Я. Основи ландшафтного дизайну: підручник, доповнення. / Н.Я. Крижановська. - Ростов на Дону: Феникс. 2005.-214 с.
4. Древаль І. В. Конспект лекцій з дисципліни «Теоретичні й методичні основи архітектурного проектування» (М 3.1) для студентів 3 курсу освітньокваліфікаційного рівня бакалавр за напрямом підготовки 6.060102 – "Архітектура" спеціальності "Містобудування"/ І. В. Древаль; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Х.: ХНАМГ, 2011. – 50 с .

Допоміжна література

5. Рандхава М. Сады через века /М. Рандхава: сокр. пер. с англ. Л. Д. Ардашниковой. – М.: Знание, 1981. – 320 с.
6. Ильинская Н. А. Восстановление исторических объектов ландшафтной архитектуры / .Н.А. Ильинская – Л.: Стройиздат. Ленингр. отд-ние, 1984. – 152 с.
7. Великі Моголи – засновники «райських» садів в Індії / О.Л. Рубцова // Наука та наукознавство. — 2004. – № 4. – С. 343-349.

10. Посиланная на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення.

1. Б.М. Соколов - История садово-паркового искусства [Електронний ресурс] // Режим доступу: gardenhistory <@> mail.ru.
2. История садово-паркового искусства http: [Електронний ресурс] // Режим доступу: //studio-verde.ru/history.html
3. Історичний огляд садово-паркового мистецтва країн сходу [Електронний ресурс] // Режим доступу: http://bibliograph.com.ua/spravochnik-49/2.htm